

Obsah

Úvod	5
1. Adaptace a její souvislosti aneb Proč se adaptací dětí zabývat	9
1.1 Nástup do MŠ jako velká životní změna pro dítě	9
1.2 Důsledky prvotních zkušeností s MŠ	17
2. Teorie rané citové vazby a pocit emočního bezpečí v mateřské škole	21
2.1 Vazba na učitele	22
2.2 Typy vazby učitel–dítě	25
2.3 Charakteristiky bezpečné vazbové osoby – učitele	29
3. Osobnost předškolního dítěte	34
3.1 Charakteristiky předškoláka	34
3.2 Potřeby dítěte při adaptaci na MŠ a jak je naplnit	37
3.3 Možné reakce dětí na nástup do MŠ	44
3.4 Připravenost dítěte pro nástup do MŠ, nebo připravenost MŠ?	54
4. Adaptační programy	57
4.1 Tvorba adaptačního programu	58
4.2 Časový harmonogram přípravy adaptace v MŠ	61
5. Průběh a struktura adaptace	63
5.1 Cíl a délka adaptace	63
5.2 Fáze adaptace	66
5.3 Faktory ovlivňující délku a průběh adaptace	69
5.4 Jak poznat, že je adaptace dokončena?	74
6. Nástroje adaptace	78
6.1 Před nástupem do MŠ	78
6.2 Nástroje adaptace po nástupu do MŠ	82
6.3 Ranní předávání dítěte	92

7. Evaluace adaptace	96
7.1 Průběžná evaluace	96
7.2 Závěrečná evaluace	102
8. Role rodiče v procesu adaptace na MŠ	105
8.1 Důležitost důvěry ve vztahu učitel–rodič	105
8.2 Jaké informace by rodiče měli mít před nástupem dítěte do MŠ	111
9. Osoba učitele v průběhu adaptace	116
9.1 Role učitele v průběhu adaptace	116
9.2 Potřeby učitele	117
9.3 Psychická pohoda učitelů	123
9.4 Mýty a otázky učitelů	125
10. Význam adaptačního programu pro organizaci	129
10.1 Benefity realizace adaptačního programu pro organizaci	129
10.2 Výzvy při realizaci adaptačního programu	133
Závěr	138
Literatura	139
Přílohy	145
Příloha 1: Příklad adaptačního programu	145
Příloha 2: Dotazník o dítěti	148
Příloha 3: Pozorování dítěte v průběhu adaptace	150
Příloha 4: Leuvenská škála pro hodnocení pocitu pohody (well-beingu) a zapojení dítěte	152
Příloha 5: Návrh evaluačního dotazníku pro rodiče po ukončení adaptačního období v MŠ	154